

T **M** **A** **L** **T** **U** **S**

**Томас Роберт Мальтус (1766 – 1834)
навчався у коледжі при Кембріджському
університеті.**

**1798 р. він анонімно публікує свій
памфлет «Нарис про закон
народонаселення у зв'язку з майбутнім
удосконаленням суспільства».**

**Мальтус був прихильником класичної
течії в політичній економії, другом
Рікардо, поділяв його погляди, погляди
Адама Сміта, водночас критично їх
переосмислюючи.**

Теорія народонаселення

Виходячи з кількісних характеристик, Мальтус намагається показати, як процес відтворення населення впливає на економічні процеси в суспільстві. На його думку, суспільство перебуває в стані рівноваги, коли кількість споживацьких благ відповідає кількості населення. За відхилення від рівноваги починають діяти сили, котрі цю рівновагу відновлюють.

Визнаючи, що людські ресурси є одним найважливіших факторів економічного розвитку, Мальтус указує на необхідність їх якісного відтворення і у зв'язку з цим різко засуджує державні програми підтримки бідних: «Я заперечую право бідних на утримання за суспільний рахунок», тому що злидні, на його думку, породжують злидні. Будь-яка державна чи приватна благодійницька допомога стає на заваді саморегулюванню, тобто природноекономічному обмеженню зростання населення. Крім того, ця допомога підриває дію стимулів у економічній сфері.

ЕКОНОМІЧНІ ЦИКЛИ.

Визнав існування проблеми циклічності розвитку.

У «Принципах політичної економії» він аналізує причини, що зумовлюють **проблему реалізації**, і серед них називає **недостатній платоспроможний попит** на вироблені товари.

Мальтус зазначає, що зростання населення само собою не забезпечує зростання попиту.

Теорія розподілу

У центрі теорії розподілу Мальтуса лежить *вартість* створеного продукту.

Після відшкодування витрат на постійний капітал робітник отримує свою частку створеного продукту у вигляді *заробітної плати*, яка дорівнює затраченій праці.

Дохід капіталіста виступає у формі *прибутку*.

Теорія ефективного попиту

Розподіл суспільного продукту на доходи —
це лише перший крок на шляху до
забезпечення економічної рівноваги.

Міжнародна торгівля, земельна рента

На думку Мальтуса, тільки міжнародна торгівля створює умови для вдосконалення структури попиту й розширює можливості виробництва та межі застосування капіталів.

Земельна рента. У центрі теорії народонаселення Мальтуса була проблема обмежених ресурсів землі.

Закон спадної родючості ґрунтів. Суть його полягає в тім, що основою виробництва продуктів споживання для населення, що збільшується, є наявність земельних ресурсів, родючість землі та продуктивність праці в сільському господарстві.

Висновок:

- Отже, Мальтус збагатив політичну економію новими підходами до теоретичного вирішення економічних проблем.
  - Мальтус указує на необхідність урахування дестабілізуючого впливу природних та економічних факторів.
- У сучасній західній економічній літературі Мальтуса називають ученим, який на століття раніше за Кейнса відкрив закон ефективного попиту, спираючись на визнання обмеженості ресурсів у суспільстві та їх